

AANGETEKEND

Directie Materieel, Vastgoed, Leefomgeving
en Duurzaamheid Ministerie van Defensie
o.v.v. Nationaal Programma Ruimte voor Defensie
Postbus 20701
2500 ES Den Haag

Kenmerk	Uw brief van 15 december 2023	Zaaknummer 2024-003907	Verzenddatum 8 februari 2024
Onderwerp Zienswijze op Notitie Reikwijdte en Detailniveau Nationaal Programma Ruimte voor Defensie	Behandeld door 5.1.2,e 5.1.2,e 5.1.2,e Tel +31 (0) 5.1.2,e	Afschrift aan	Bijlage(n)

Geachte minister, directie

Op 18 december 2023 is de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) voor het Nationaal Plan Ruimte voor Defensie (NPRD) ter inzage gelegd. Gemeente Goirle maakt gebruik van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen. Deze zienswijze is unaniem door het college vastgesteld. Deze zienswijze is opgebouwd uit vier onderdelen, een algemene bedenking, een verkorte zienswijze op specifieke onderdelen, de activiteiten met een bovenregionale afweging en de locatie specifieke behoeften.

Algemene bedenkingen

De gemeente ziet het belang van een sterke krijgsmacht voor onze veiligheid. Tegelijkertijd hebben de activiteiten van de luchtmachtbasis gevolgen voor de gezondheid en leefbaarheid van onze inwoners, de natuur en dieren, inclusief vee, en de Natura 2000 gebieden. Ook hebben de activiteiten en de daarbij behorende milieuruimte een direct gevolg voor de ontwikkelingsmogelijkheden van woningen in onze dorpskernen Goirle en Riel. Dat maakt dat een zorgvuldige belangenafweging voor onze gemeente van groot belang is.

In 2018 is door uw ministerie een ontwerp-luchthavenbesluit opgesteld. Naar aanleiding van dit ontwerp-luchthavenbesluit zijn ruim 800 zienswijzen ingediend. Als gevolg van de zienswijze van de gemeente Gilze en Rijen is de staatssecretaris van defensie op 12 februari 2020 aldaar op werkbezoek geweest. Wij hebben van gemeente Gilze en Rijen vernomen dat tijdens dit werkbezoek door de staatssecretaris is erkend dat de aanpak van Defensie schortte, en dat er nog het nodige te doen was om te komen tot een gedragen luchthavenbesluit.

De staatssecretaris heeft in 2020 acht toezeggingen gedaan, in het belang van de leefbaarheid en volksgezondheid. Ook vanuit de gemeente Goirle wordt het van groot belang geacht dat deze toezeggingen stand houden bij de ontwikkelingen rondom het NPRD.

Onze inwoners hebben nu al te maken met overvliegende legerhelikopters, zowel de enkelschroef als dubbelschroef (Chinook), straaljagers, jachtvliegtuigen. Er is een toename van straaljagerverkeer vanaf andere luchtmachtbases en zullen er waarschijnlijk ook meer oefeningen uitgevoerd gaan worden vanaf de reserve NAVO-vliegbasis in Weelde. Wij zijn van mening dat de invulling van de behoefte die Defensie heeft nationaal meer verspreid moet worden over het gehele land, zodat de lasten gezamenlijk gedragen worden.

We hebben ernstige bedenkingen tegen de wijze waarop nu in de plannen meer ruimtelijk beslag op onze gemeente wordt gelegd in verband met de mogelijke stapeling van functies waaronder toename gebruik jachtvliegtuigcapaciteit, laagvlieggebieden voor helikopters, extra helikopterlandplaatsen en een korte/smalle onverharde landingsbaan voor tactisch luchttransport. Dit heeft gevolgen voor ons buitengebied, de waardevolle natuur- en landschapszones en onze agrarische sector. Ook heeft dit directe gevolgen voor de woningbouw ontwikkelingsmogelijkheden zoals wij die hebben toegezegd in de regionale Woondeal Stedelijke Ontwikkeling Breda Tilburg (SRBT Woondeal, maart 2023) en ontstaan er belemmeringen voor het REKS bod dat wij in de regio Hart van Brabant hebben gedaan.

Omgevingsvisie Goirle

Het grondgebied van Goirle en Riel ligt in de aangegeven gebieden. In 2021 heeft de Raad van gemeente Goirle de omgevingsvisie vastgesteld.

Het authentieke, diverse landschap kent in onze visie veel (cultuur)historische waarden die we absoluut willen behouden voor de toekomst. Deze elementen vertegenwoordigen de recreatieve aantrekkingskracht van het gebied. Daarnaast is het belangrijk de ecologische kwaliteit en het unieke watersysteem dat het gebied kent door de aanwezige breuklijnen goed te bewaken en waar nodig te versterken. Dit doen we door het klimaat adaptieve vermogen en ecologische kwaliteit van het Natuur Netwerk te versterken.

Gemeente Goirle prioriteert in het buitengebied de natuur-, water- en landschappelijke kwaliteit. Het gebied is een mix van natuur, landbouw, wonen, klimaatadaptie, recreatie en energieopwekking. Het is een gebied waar 'natuur en rust' centraal staan. Ter bescherming van de natuurwaarden zetten we in op een betere omgevingskwaliteit op het gebied van licht, geluid en biodiversiteit. De Regte Heide, een door Europa beschermd Natura2000-gebied, is aangewezen als stiltegebied. Meer geluid en stikstof zijn dan ook niet passend op het ingeslagen beleid van gemeente Goirle. Continue aandacht en verbetering van de biodiversiteit is voor gemeente Goirle van groot belang. We stellen voor het thema 'biodiversiteit' dan ook een hoge ambitie. Met name aan de randen van de beschermde natuurgebieden wordt extra ingezet op de verbetering van groenkwaliteit en biodiversiteit.

De door defensie gewenste ruimte met de daarbij behorende milieuaspecten (geluid, stikstof, brandstoflozingen) staan haaks op onze beleidsvisie en dat is voor gemeente Goirle niet acceptabel. Het zien van potentie in een nieuw laagvlieggebied binnen ons grondgebied vinden wij vreemd, wanneer in de NRD wordt gesteld dat al grote delen van reeds aangewezen laagvlieggebieden niet bruikbaar zijn voor hun doel – laagvliegen, omdat in de laagvlieggebieden dorpen, boerderijen, paardenweides, natuurgebieden en eendenkooien liggen – obstakels waar niet laag overheen gevlogen mag worden of in ieder geval zoveel mogelijk moeten worden vermeden. Het betreffende gebied aan de zuidzijde van onze regio bestaat namelijk uit grote (Natura2000) natuurgebieden en aaneengesloten landgoederenzones en ligt vol met dorpen, boerderijen, paarde

weides e.d. Een functie als laagvlieggebied achten wij ook vanuit deze optiek op voorhand onmogelijk. Dat geldt ook voor de als optie voorgestelde intensivering en uitbreiding van helikopterlandingsplaatsen bij de vliegbasis Gilze-Rijen in het gebied nabij Goirle. De directe nabijheid van het Natura 2000-gebied Regte Heide en Riels Laag zal in onze optiek conflicteren met uitbreiding van aan- en uitvliegroutes voor helikopters in dit gebied.

Energie en klimaat

De NRD houdt onvoldoende rekening met de uitvoering van de gemaakte afspraken uit de REKS (Regionale Energie- en Klimaatstrategie). Met de REKS brengen we in Hart van Brabant onder andere in kaart waar we energie duurzaam kunnen opwekken. Dit doen we, zodat we de doelen zoals afgesproken in het landelijke klimaatakkoord (namelijk in 2030 minstens 49% minder CO₂ uitstoten dan in 1990 en in 2050 klimaatneutraal), kunnen behalen. Met de opwek van duurzame energie, zoals wind- en zonne-energie, dragen we bij aan het terugdringen van de CO₂ uitstoot.

De realisatie van laagvlieggebieden staat de realisatie van wind- en zonne-energie opweklocaties in de weg, daar windmolens fysiek niet passen of risico op ongevallen geven, en zonnepanelen schittering opwekken voor de piloten. Deze afweging dient meegenomen te worden in de MER, waarbij het uitgangspunt moet zijn dat de REKS reeds bestaande bestuurlijk bindende afspraken zijn tussen 9 gemeenten, de provinciale staten en de algemene besturen van de waterschappen. Afspraken die noodzakelijk zijn om te voldoen aan het Klimaatakkoord. In de NRD is weliswaar opgenomen dat de RE(K)S als referentiesituatie gehanteerd wordt, echter is het laagvliegalternatief ten zuiden van de vliegbasis Gilze-Rijen hier strijdig mee.

Woningbouw

De NRD houdt geen rekening met de afspraken over woningbouw die zijn gemaakt in de SRBT. De SRBT is een samenwerkingsverband van negentien gemeenten, vier waterschappen, de provincie Noord-Brabant en Rijksoverheid om te komen tot verdere ontwikkeling van de regio. De SRBT streeft naar een goede balans tussen werken, wonen en mobiliteit waarbij de kwaliteit van leven in de regio wordt versterkt. De SRBT vormt de basis voor een verstedelijkingsakkoord met het Rijk. In het kader van de Woondeal SRBT hebben wij in aansluiting op onze Omgevingsvisie een aantal kansrijke woningbouwlocaties aangedragen. Ons grondgebied is in de NRD optioneel als nieuw laagvlieggebied aangemerkt. Ook wordt geopteerd voor nieuwe helikopterlandingsplaatsen. Een laagvlieggebied en nieuwe helikopterlandingsplaatsen doen afbreuk aan de leefbaarheid en past daarom niet in de regionale en landelijke behoefte om tot versterking van de SRBT regio te komen op het gebied van de leefbaarheid.

Geluid

Introductie van nieuwe laagvlieggebieden, helikopterlandingsplaatsen, toename gebruik jachtvliegtuigcapaciteit zal resulteren in een toename van geluid binnen het grondgebied van de gemeente Goirle. Uitgebreid onderzoek heeft aangetoond dat langdurige blootstelling aan geluidsniveaus boven de aanbevolen normen leidt tot een verhoogd gezondheidsrisico. Dit heeft vervolgens weer invloed op het dagelijks functioneren en of iemand werk kan verrichten, dan wel de mate waarin, iemand goed uitgerust zijn werk kan verrichten. Naast de gevolgen van de verschillende varianten op mensen, zijn er ook effecten op dieren en natuurgebieden waaronder de Regte Heide en de stiltegebieden. Uitbreiding van geluid binnen onze gemeente is in strijd met ons beleid zoals vastgelegd in de Omgevingsvisie. Uitbreiding van defensieactiviteiten binnen ons grondgebied vinden wij daarom niet aanvaardbaar.

Stikstof

Stikstof dient op een juiste wijze afgewogen te worden; Stikstof is een groot probleem in Nederland, en dient zorgvuldig betrokken te worden. Tijdens de presentatie van Defensie over het NPRD werd de suggestie gewekt dat er mogelijk een uitzonderingspositie kan gelden voor Defensie als het gaat om het aspect stikstofdepositie. Het is wat ons betreft niet acceptabel om een onderscheid te maken tussen de belangen van Defensie en die van andere beleidsterreinen, zoals wonen, natuur en landschap en energie.

Wij vragen u om de wij u om de opties voor een nieuw laagvliegebied en helikopterlandingsplaatsen binnen ons grondgebied niet langer als alternatieven in de NRD mee te nemen, omdat op voorhand betwijfeld moet worden of deze uitvoerbaar zijn. Wij roepen u met klem op om de gezondheid van onze inwoners, de leefbaarheid in onze gemeente en de regionale opvolging van nationale opgaven te betrekken in de verdere invulling van het NPRD en rekenen erop dat u daarin onze zienwijze ter harte neemt.

Met vriendelijke groet,
namens het college van burgemeester en wethouders,

5.1.2,e

5.1.2,e

coördinator Omgevingsdienst/beleidsmedewerker Milieu